

ინფორმაცია

არასამთავრობო ორგანიზაცია მწვანე ალტერნატივას მიერ 500 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის „ქსანი სტეფანწმინდა“-ს მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტში შეტანილი ცვლილებების (სოფ. ჭართალთან დაახლოებით 4,1 კმ სიგრძის მონაკვეთის ცვლილება) გზშ-ის ანგარიშთან დაკავშირებით გამოთქმული შენიშვნებზე რეაგირების თაობაზე

NN	შენიშვნა-კომენტარი	პასუხი შენიშვნაზე
1.0.	ზოგადი შენიშვნები	
1.1.	გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის თანახმად, გადამცემი ხაზის დერეფანსა და უახლოეს საცხოვრებელ სახლს შორის დაშორება 80 მეტრი ან 90 მეტრია, ხოლო სკოპინგის ანგარიშში მანძილი - დაახლოებით 140 მეტრი იყო. გარდა იმისა, რომ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში დაშორების მანძილი დასაზუსტებელია, განმარტებული არ არის სკოპინგის ეტაპის შემდეგ, რატომ მოხდა მანძილის ცვლილება, გამოწვეულია ეს პროექტში შეტანილი რაიმე ცვლილებით, თუ გზშ ეტაპზე მხოლოდ მანძილის დაზუსტებით	საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს შესაბამისად სკოპინგის ანგარიში მზადდება პროექტირების ადრეულ ეტაპზე და შესაბამისად სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია არ იყო დაზუსტებული. გზშ-ის ანგარიში მომზადებულია ეგხ-ის პროექტის საბოლოო ვარიანტის მიხედვით და შესაბამისად მოცემულია უახლოესი საცხოვრებელი ზონიდან დაცილების დაზუსტებული მანძილები.
1.2.	გზშ ანგარიშში წარმოდგენილი ცხრილი 2.1 „საქართველოს გარემოსდაცვითი კანონების ნუსხა“ (გვ.7) მოიცავს ძალადაკარგულ ნორმატიულ აქტებს. მაგალითად: საქართველოს კანონი ეკოლოგიური ექსპერტიზის შესახებ; საქართველოს კანონი გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ. ცხრილის ჩამონათვალში ვერ ვხვდებით გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსს, რომლითაც საქმიანობის განმახორციელებელს უნდა ეხელმძღვანელა	გზშ-ის ანგარიშის 2.1. ცხრილში გაპარულია მექანიკური შეცდომა, მაგრამ ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურა ჩატარებულია საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მოთხოვნების შესაბამისად (მომზადდა სკოპინგის ანგარიში და შემდგომ გზშ-ის ანგარიში, ორივე ფაზაზე ჩატარდა საჯარო განხილვები და სხვა).
1.3.	გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ეტაპზე დაზუსტდა საპროექტო ანძების განთავსების ადგილმდებარეობა, თუმცა დოკუმენტის სხვადასხვა ნაწილში კვლავ განსხვავებულ მონაცემებს ვხვდებით ანძების რაოდენობისა და ნუმერაციის შესახებ, რაც, შესაძლოა, სკოპინგის ანგარიშიდან ინფორმაციის გადმოწერით არის განპირობებული. ზოგან კვითხულობთ რომ შეცვლილი დერეფანი მოიცავს №125 და	გზშ-ის ანგარიშში საპროექტო ანძების რაოდენობის და ნუმერაციის შესახებ განსხვავებული ინფორმაცია მოცემული არ არის, კერძოდ: ანგარიშის 3.1. პარაგრაფში აღნიშნულია, რომ პროექტში შეტანილი ცვლილების მიხედვით, გაუქმებულია 5 ანძის ადგილმდებარეობა №126 ანძიდან და №130 ანძის ჩათვლით და ეგხ-ის დერეფანი გადადის სოფ. ჭართალის დასავლეთი საზღვრის გარეთ.

	<p>№131 საყრდენებს შორის მონაკვეთს, ზოგან №126 და №130-ს ან №125 და №133 მონაკვეთს.</p> <p>დაზუსტებას მოითხოვს ანძების რაოდენობა. დოკუმენტის ერთ ნაწილში ვკითხულობთ, რომ საპროექტო მონაკვეთზე სულ განთავსდება 9 ახალი საყრდენი, ხოლო სხვაგან - „წარმოდგენილი ცვლილებების ფარგლებში დაგეგმილი 8 ანძიდან 2 ანძა ხვდება სახელმწიფო ტყის ფონდის მართვას დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე, მაშინ, როდესაც, 4.1.2 ქვეთავში „საპროექტო ტრასის აღწერა“ საპროექტო ტრასა მხოლოდ მოიცავს №125 და №131 ანძებს შორის მონაკვეთს, რაც 7 საყრდენს წარმოადგენს</p>	<p>ანგარიშის 3.2. პარაგრაფში მოცემულია, რომ „უკვე მოწყობილი ანძების (№№ 125 და 133) განლაგებიდან გამომდინარე, შეზღუდულია ალტერნატიული ვარიანტების დაგეგმვა. შესაბამისად ეგბ-ს დაგეგმილი ცვლილების პროექტირების ეტაპზე შეირჩა მარშრუტის მხოლოდ 2 ალტერნატიული ვარიანტი“. აქ საუბარია ალტერნატიული ვარიანტების შერჩევის არეალზე, რაც მოიცავს საბაზო პროექტის მიხედვით დამონტაჟებულ NN125 და 133 ანძებს შორის მოქცეულ მონაკვეთს. აქ თვალნათლივ ჩანს, რომ საუბარი არ არის ახალი ანძების რაოდენობაზე.</p> <p>რაც შეეხება ანგარიშში მოცემულ ინფორმაციას, რომ შეცვლილი დერეფანი მოიცავს №125 და №131 საყრდენებს შორის მონაკვეთს სინამდვილეს შეესაბამება და ასეა განსაზღვრული პროექტის მიხედვით.</p> <p>საბაზო პროექტის მიხედვით ცვლილება შეეხება №125-დან №131ანძის ჩათვლით 7 ანძას, რომელთა ნაცვლად პროექტში შეტანილი ცვლილებით გათვალისწინებულია 9 ახალი ანძის დამონტაჟება.</p> <p>პარაგრაფში 3.2. შეეხება ეგბ-ის ალტერნატიული მარშრუტების შერჩევა შეფასებას და აღნიშნულია, რომ მეორე (მიღებულ) მარშრუტზე განთავსებული 8 ანძიდან ტყის ფონდის ტერიტორიაზე ხვდება 2 ანძა, ხოლო 1 ანძა (არსებული N131 ანძა) ყველა ალტერნატივისთვის არის საერთო. გამომდინარე აღნიშნულიდან ალტერნატიული ვარიანტების შედარება მოხდა 8 ანძის ადგილმდებარეობის მიხედვით.</p>
1.4.	<p>დოკუმენტის თანახმად, საპროექტო ტერიტორია მთლიანად განთავსებული სახელმწიფო საკუთრებაშია არსებულ მიწის ნაკვეთებზე მხოლოდ ერთი კერძო მფლობელობაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი ხვდება ელექტროგადამცემი ხაზის №129 და №130 საყრდენ ანძებამდე არსებულ მონაკვეთზე. ნახაზზე 4.1.2.3 „გავლენის ზონაში მოქცეული დარეგისტრირებული ნაკვეთები“ (გვ. 24), არ არის დანომრილი ეგბ-ს საყრდენი ანძები, რაც ნახაზის აღქმას ართულებს. აგრეთვე, მხოლოდ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთებია მონიშნული და არ არის მითითებული სხვა დარეგისტრირებული ნაკვეთების</p>	<p>ნახაზზე მოცემულია საპროექტო დერეფანში არსებული ყველა რეგისტრირებული ნაკვეთი. ამასთანავე არც ერთი საპროექტო ანძა არ ხვდება რეგისტრირებულ ნაკვეთებში.</p> <p>შპს „ენერგოტრანსი“-ს მიერ მზადდება საპროექტო მონაკვეთის განსახლების სამოქმედო გეგმა და დღეისათვის ჩატარებულია პროექტის გავლენის ზონაში მოქცეული როგორც რეგისტრირებული, ასევე არარეგისტრირებული ნაკვეთი და მომზადებულია შესაბამისი საკომპენსაციო პაკეტი.</p> <p>კერძო მფლობელებზე კომპენსაციების გაცემა მოხდება საქართველოს კანონმდებლობის და საერთაშორისო საფინანსო</p>

	ტიპები	ორგანიზაციების სოციალური პოლიტიკის შესაბამისად.
1.5.	გადამცემი ხაზის ხუთივე უბნის მისასვლელი გზების პარამეტრებისა და კოორდინატების შესახებ დაუზუსტებელ ჩანაწერებს ვხვდებით, მაგალითად: “1 უბანი N 126 საპროექტო საყრდენ ანძასთან მისასვლელად, დაგეგმილია დაახლოებით 60 მეტრი ახალი გზის მოწყობა, რომლის საწყისი მონაკვეთი იქნება დაახლოებით X 472147 – 4679514.. ”	გზმ-ის ანგარიშში მოცემულია საპროექტო გზის სქემა და საწყისი და ბოლო მონაკვეთები. გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასებისათვის მნიშვნელოვანია დერეფნის ადგილმდებარეობა და მარშრუტი რომ განისაზღვროს იქ არსებული ფიზიკური და ბიოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობა. გამომდინარე აქედან სიგრძის რამდენიმე მეტრით ცდომილება გადაწყვეტი არ არის.
1.6.	საპროექტო ტერიტორიის სიტუაციური სქემის ნახაზზე (ნახაზი 4.1.1, გვ.5) მონიშნულია ფუჭი ქანების დასაწყობების ადგილები, თუმცა მითითებული არაა მათი ადგილმდებარეობის კოორდინატები	ფუჭი ქანების გეოგრაფიული კოორდინატები მოცემულია sheip ფაილების სახით და თან ერთვის გზმ-ის ანგარიშს.
2.0.	ბუნებრივ გარემოზე ზემოქმედება	
2.1.	დოკუმენტში ურთიერთგამომრიცხავ ინფორმაციას ვხვდებით ბუნებრივი პროცესების შესახებ და ვკითხულობთ: „ტრასის ზოლზე, ვიზუალური დათვალიერების მიხედვით, რელიეფური პირობებიდან და გეოლოგიური აგებულებიდან გამომდინარე, ასევე ტყის მცენარეთა განლაგების მიხედვით მეწყრული პროცესები არ აღინიშნება“, მაგრამ როგორც შემდეგ ანგარიშიდან ირკვევა, სწორედ საველე ვიზიტის დროს დაკვირვებების შედეგად, საპროექტო ანძების განთავსების ადგილებზე დაფიქსირდა ზედაპირული მეწყერები. შესაბამისად, თუ ტრასის ზოლზე არ აღინიშნება მეწყრული პროცესები, როგორ შეიძლება საპროექტო ანძების ტერიტორიები ხასიათდებოდეს ზედაპირული მეწყერებით?	დოკუმენტში მართებულადაა მოცემული, რომ საპროექტო დერეფანში მნიშვნელოვანი მეწყრული პროცესები არ ფიქსირდება, მაგრამ როგორც დოკუმენტშია მოცემული ცალკეული ანძის განთავსების ტერიტორიების არეალში გვხვდება არა ღრმა, ზედაპირული მეწყერები და მცირე ეროზიული ხრამები. ასეთი მოვლენები დამახასიათებელია რთული რელიეფის მქონე ფერდობებისათვის და სწორედ ამ ასეთი პროცესების გააქტიურების რისკის შემცირების მიზნითაა გზმ-ის ანგარიშში მოცემული პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები.
2.2.	ანგარიშის თანახმად, გადამცემი ხაზის ძირითადი ნაწილი გაივლის რთული რელიეფის მქონე ფერდობებზე და როგორც მისასვლელი გზების, ასევე ანძების საძირკვლების მომზადებისთვის საჭირო მიწის სამუშაოების შესრულებისას მაღალია ეროზიული პროცესების განვითარების რისკი №126, №127, №128 და №129 ანძების განთავსების უბნებზე; აგრეთვე, სეზონური წყლის ნაკადებმა შესაძლოა	გზმ-ის ანგარიშში მოცემულია საპროექტო დერეფანში ჩატარებულ საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის და გზმ-ის საკონსულტაციო კომპანიის მიერ ჩატარებული საველე სამუშაოების დროს მოპოვებული ინფორმაცია. საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგების მიხედვით (რომელიც მომზადებულია საპროექტო ორგანიზაციის მიერ) საპროექტო დერეფანში მნიშვნელოვანი საშიში გეოდინამიკური პროცესები არ

	<p>გააქტიუროს ეროზიული პროცესები. ამის მიუხედავად, გზმ ანგარიშში ვკითხულობთ, რომ საინჟინრო-გეოლოგიური თვალსაზრისით, მნიშვნელოვანი გეოსაშიშროებები, რომლებიც ზეგავლენას მოახდენენ ანძების ტერიტორიაზე ან მისასვლელ გზებზე არ აღმოჩენილა;</p>	<p>ფიქსირდება, მაგრამ იმის გამო, რომ პროექტი ხორციელდება რთული რელიეფის მქონე ფერდობებზე მიწის სამუშაოებია, მათ შორის მისასვლელი გზების მოწყობა შეიძლება დაკავშირებული იყოს ეროზიული პროცესების გააქტიურებასთან.</p> <p>გამომდინარე აღნიშნულიდან გზმ-ის ანგარიშში მოცემულია იმ უბნების ჩამონათვალი, სადაც მოსალოდნელია საშიში გეოდინამიკური პროცესების გააქტიურება და მოცემულია შესაბამისი კონკრეტული შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებები.</p>
<p>2.3.</p>	<p>დოკუმენტში წარმოდგენილია საპროექტო ტერიტორიის მცენარეების სახეობების მხოლოდ ლათინური დასახელებები და არა ქართული; დოკუმენტში ვერ ვხვდებით ინფორმაციას ზემოქმედებას დაქვემდებარებულ ხე-მცენარეების რაოდენობის შესახებ, მით უმეტეს, რომ გადამცემი ხაზის მშენებლობა გამოიწვევს საპროექტო არეალში გავრცელებული წიფლის პოპულაციის შესამჩნევ კლებას;</p>	<p>საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საველე კვლევის შედეგების მიხედვით, მადალენსიტიური უბნები ან კრიტიკული ჰაბიტატები დაფიქსირებული არ ყოფილა. ეგხ-ის საყრდენი ანძების განთავსებისათვის შერჩეული ყველა ადგილი მცენარეული საფარისაგან თავისუფალია. შესაბამისად წიფლის პოპულაციის მნიშვნელოვანი კლება მოსალოდნელი არ არის.</p> <p>საპროექტო დერეფანში მოსაჭრელი ხე მცენარეების დეტალური აღრიცხვის (ტაქსაციის) ჩატარება გზმ-ის საკონსულტაციო კომპანიის ვალდებულებებში არ შედიოდა. აღნიშნული კვლევის მასალები სპეციალური ტყით სარგებლობის უფლების მოპოვების მიზნით წარდგენილია საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ „ეროვნულ სატყეო სააგენტო“-ში.</p>
<p>2.4.</p>	<p>ანგარიშიდან ირკვევა, რომ საველე გასვლები ხორციელდებოდა კვლევისათვის არახელსაყრელ პერიოდში, რაც მეტყველებს ბიომრავალფეროვნების კვლევების არასრულყოფილად ჩატარებაზე. დოკუმენტის მნიშვნელოვანი ხარვეზია ის, რომ ზემოქმედება შეფასებული არ არის წყლის ბიომრავალფეროვნებაზე, მაშინ როდესაც, №130 საყრდენ ანძამდე მისასვლელად საჭიროა მდინარის გადაკვეთა, რამაც შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს წყლის ეკოსისტემაზე. დოკუმენტში აგრეთვე წარმოდგენილი არ არის ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმა</p>	<p>საპროექტო ცვლილების დერეფანში კვლევა ჩატარდა ზამთრის პერიოდში, მაგრამ გამოყენებული იყო ასევე საბაზო პროექტის გზმ-ის ფარგლებში ჩატარებული კვლევის შედეგები. თუ გავითვალისწინებთ, რომ ძველი და ახალი დერეფნები დიდი მანძილით არ არის დაცილებული ერთმანეთისგან, ცხოველთა სამყაროს სახეობრივი შემადგენლობა სრულყოფილადაა განხილული ანგარიშში. ხე მცენარეების კვლევის განხორციელება კი შესაძლებელი იყო საველე სამუშაოების დრო.</p> <p>რაც შეეხება წყლის ბიოლოგიური გარემოს კვლევას არ ჩაითვალა მიზანშეწონილად, რადგან N130 ანძასთან მისასვლელი გზა იწყება მცირე მდინარის მარცხენა სანაპიროზე და შემდეგ ადის ფერდობის ზედა ნიშნულზე. მდინარეს კვეთს ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზა რომელსაც ინტენსიურად იყენებს</p>

		<p>ადგილობრივი მოსახლეობა სოფლის სასაფლაოზე, აქ არსებულ ეკლესიაში და ხეხის ზედა ნიშნულზე მისასვლელად. გარდა აღნიშნულისა მდინარის მცირე წყლიანობიდან გამომდინარე მასში იქთიოფაუნა წარმოდგენილი არ არის.</p> <p>რაც შეეხება ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმას, გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია მონიტორინგის გეგმა, სადაც ასევე მოცემულია ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების მონიტორინგის საკითხები.</p>
2.5.	<p>ქსანი-სტეფანწმინდას შეცვლილი მონაკვეთის პროექტზე გაცემული სკოპინგის დასკვნის მიხედვით, გზშ ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა ყოფილიყო ნარჩენების მართვის გეგმა. როგორც დოკუმენტიდან ირკვევა, რადგან კომპანიას გააჩნია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმებული ნარჩენების მართვის გეგმა, საქმიანობის განმახორციელებელმა საჭიროდ არ ჩათვალა ნარჩენების მართვის გეგმის შემუშავება კონკრეტულად პროექტის ამ მონაკვეთისთვის.</p>	<p>განსახილველი გზშ-ის ანგარიშში განიხილავს 500 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის პროექტი შეტანილ ცვლილებას და ის არ წარმოადგენს ახალ პროექტს. შესაბამისად წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობრივი და რაოდენობრივი შემადგენლობა და მართვის პირობები აბსოლუტურად იდენტური იქნება ძირითად პროექტთან. გამომდინარე აქედან ახალი ნარჩენების გეგმის მომზადება და შეთანხმება საჭიროებას წარმოადგენს.</p>
3.0.	სოციალურ გარემოზე ზემოქმედება	
3.1.	<p>გადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის დროს, ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მოსახლეობაზე შეფასებული არ არის, რადგან დოკუმენტის ავტორის აზრით, ნორმალურ რეჟიმში გადამცემი ხაზის ექსპლუატაცია ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებული არ არის (გვ.80), მაშინ როდესაც გადამცემი ხაზის მუშაობისას წარმოიქმნება დამახასიათებელი ხმა, რაც შესაძლოა მოსახლეობის შეწუხებას იწვევდეს. შესაბამისად, საჭიროა ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედება შეფასებულიყო</p>	<p>საპროექტო მონაკვეთზე ეგზ-ის უახლოესი საცხოვრებელი ზონებიდან დაცილების მანძილის გათვალისწინებით ექსპლუატაციის პროცესში ხმაურის გავრცელებით გამოწვეული ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის.</p> <p>ეგზ-ის ექსპლუატაციის პროცესში, ხმაურის აღქმა შესაძლებელია მხოლოდ უშუალოდ დერეფნის ფარგლებში.</p>

<p>3.2.</p>	<p>პროექტის თანახმად, გადამცემ ხაზსა და უახლოეს საცხოვრებელ სახლს შორის დაშორება დაახლოებით 85-90 მ-ია, ელექტრომაგნიტური ველების ზემოქმედების რისკი პრაქტიკულად არ არსებობს. უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს მთავრობის დადგენილება, რომელიც უშუალოდ მოსახლეობის დაცვას ითვალისწინებდა გადამცემი ხაზების მიერ წარმოქმნილი ელექტრომაგნიტური ველის უარყოფითი ზემოქმედებისგან, 2007 წელს გაუქმდა და მასში ფიქსირებული უახლოესი მანძილი ელექტროგადამცემი ხაზების ღერძიდან დასახლებულ პუნქტამდე 500 კვტ-750 კვტ-მდე ძაბვის ხაზებისთვის - 250 მეტრი იყო. გადამცემი ხაზების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედებასთან დაკავშირებულ ყველა დოკუმენტში მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაცია მიუთითებს, რომ ზემოქმედების თაობაზე შეთანხმებული პოზიციის არქონის პირობებზე, მთავრობებმა უნდა იხელმძღვანელონ ე.წ. „წინდახედულობის პრინციპით“. წინდახედულობის პრინციპით მოქმედება კი გულისხმობს ახალი ხაზების მშენებლობის შემთხვევაში ნაგებობის დასახლებული პუნქტიდან მაქსიმალური მანძილით დაშორებას. ყოველივე აღნიშნული გათვალისწინებული უნდა იყოს პროექტის ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასებისას, რაც გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში არ არის.</p>	<p>მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში და მათ შორის ამერიკის შეერთებულ შტატებში 500 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის უსაფრთხოების ზონა განაპირა სადენიდან განსაზღვრულია 30 მ-ით, რაც დადასტურებულია შესაბამისი კვლევით და ფაქტიური გაზომვებით. როგორც ცნობილია ელექტრომაგნიტური გამოსხივება მანძილთან მიმართებაში მილევადია და 30 მ-ის შემდეგ გამოსხივების ნარჩენი დონე უსაფრთხოა ადამიანის ჯანმრთელობისათვის.</p> <p>მართალია დღეისათვის საქართველოში, უშუალოდ ელექტრომაგნიტურ გამოსხივებასთან დაკავშირებული რეგულაცია არ არსებობს, მაგრამ „ელექტრული ქსელების ხაზობრივი ნაგებობების დაცვის წესებისა და მათი დაცვის ზონების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 24 დეკემბრის N366 დადგენილებით 500 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზებისათვის დადგენილია 30 მ სიგანის დაცვის ზონა, რაც სრულიად შეესაბამება ელექტრომაგნიტური გამოსხივების ზემოქმედებისაგან დაცვის მიზნით სხვადასხვა ქვეყანაში განსაზღვრულ სიდიდეს.</p> <p>მოცემულ კონკრეტულ შემთხვევაში, საპროექტო ცვლილების მონაკვეთზე ევზ-ის განაპირა სადენის მინიმალური დაცილება უახლოესი საცხოვრებელი სახლიდან შეადგენს 80 მ-ს, ხოლო ამ მონაკვეთზე ელექტროგადამცემი ხაზი მიწის ზედაპირიდან დაცილებული იქნება დაახლოებით 100 მ სიმაღლეზე. შესაბამისად საცხოვრებელი სახლიდან დაცილების მანძილი არ იქნება დაახლოებით 128 მ-ზე ნაკლები.</p> <p>გამომდინარე აღნიშნულიდან შეიძლება ითქვას, რომ საცხოვრებელი ზონიდან დაცილების მანძილი შერჩეულია ე.წ. „წინდახედულობის პრინციპით“.</p>
-------------	--	---